

**Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка**

Факультет іноземної та слов'янської філології

Кафедра теорії та практики романо-германських мов

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. декана факультету
іноземної та слов'янської
філології

Н.І. Кириленко
«30» серпня 2019 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Практична фонетика французької мови**

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта «Мова і література (французька)»

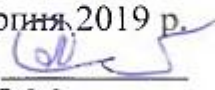
освітньо-професійна програма Середня освіта (Французька та англійська мови)

Перший рівень вищої освіти

Мова навчання французька

Погоджено науково-методичною
комісією факультету іноземної та
слов'янської філології

«30» серпня 2019 р.

Голова

Семенов О.М., д.пед.н., проф.

Розробники:

Боряк Н.О, ст. викл., Божко І.С., к.філ.н., ст. викл.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри теорії та практики
романо-германських мов

Протокол № 1 від «28» серпня 2019 р.

Завідувач кафедри

Солощенко В.М., к.п.н., доцент

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 8		Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
		1-й	
		Семестр	
Загальна кількість годин – 240	Перший (бакалаврський) рівень	1-й	2-й
		Лекції	
		Практичні	
		46 год.	48 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		72 год.	70 год.
		Консультації:	
		2 год.	2 год.
		Вид контролю:	
		залік	екзамен

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Курс практичної фонетики й аудіювання відіграє важливу роль у професійній підготовці вчителя, оскільки як до мовлення вчителя, його ясності, чіткості, виразності і різноманітності інтонацій, так і до вербальної і

невербальної поведінки вчителя в цілому сучасний навчальний процес ставить високі вимоги.

Тому основною *метою* курсу практичної фонетики французької мови є постановка нормативної вимови, оволодіння звуковою будовою й інтонацією в практиці усного спілкування, а також засвоєння основних правил читання. У процесі навчання студенти повинні здобути навички сучасної нормативної вимови, розпізнавати різні регіональні варіанти французької мови.

Курс *Практичної фонетики французької мови* спрямований на формування у студентів інтегральної компетентності та набору загальних і фахових компетентностей.

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

Загальні компетентності передбачають:

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ЗК-3. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Фахові компетентності передбачають:

ФК-1. Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.

ФК-8. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії іноземної мови; теорії та історії зарубіжної літератури в практиці навчання у базовій загальноосвітній школі.

ФК-10. Здатність дотримуватися сучасних мовних норм з іноземної та державної мови, володіти іноземною мовою на рівні не нижче С1, використовувати різні форми і види комунікації в освітній діяльності, обирати мовні засоби відповідно до стилю і типу тексту.

ФК-11. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній та письмовій формах державною мовою, іноземною мовою, володіти методикою розвитку зв'язного мовлення учнів у процесі говоріння й підготовки творчих робіт.

ФК-12. Здатність орієнтуватися в літературному процесі країн і народів світу (від давнини до сучасності), спадщині письменників у контексті розвитку літератури, історії, культури, використовувати знання мов і здобутки світового письменства для формування національної свідомості, загальної і мовленнєвої культури учнів, їхньої моралі, міжкультурної толерантності, ціннісних орієнтирів у сучасному полікультурному суспільстві.

ФК-15. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використовувати практичний досвід і мовно-літературний контекст для реалізації цілей освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Дисципліна не передбачає попереднього засвоєння якихось інших дисциплін, однак необхідне володіння базовими мовознавчими поняттями (фонема, звук, інтонація, ритм тощо), які повинні бути засвоєні протягом навчання у середній школі. Водночас дисципліна «Практична фонетика французької мови» доповнює такі навчальні дисципліни, як «Практика усного та писемного французького мовлення», «Друга іноземна мова (англійська)», «Вступ до мовознавства» та є базою для вивчення таких дисциплін, як «Теоретична фонетика французької мови», «Стилістика французької мови».

3. Результати навчання за дисципліною

<p>Знання:</p>	<p>ПРЗ 4 ПРЗ 5</p>	<p>ПРЗ-4. Знання та розуміння сучасних філологічних і дидактичних засад навчання іноземних мов та зарубіжної літератури, мовних норм, соціокультурної ситуації розвитку іноземної мови, особливостей використання мовних одиниць у певному контексті, мовного дискурсу художньої літератури й сучасності. ПРЗ-5. Здатність реалізувати теоретичні й методичні засади навчання іноземної мови та зарубіжної літератури в базовій середній школі.</p>
<p>Уміння:</p>	<p>ПРУ 1 ПРУ 7 ПРУ 8</p>	<p>ПРУ-1. Уміння оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності. ПРУ-7. Уміння порівнювати мовні та літературні факти, явища, оригінали творів (мови яких вивчаються) й українські переклади іншомовних художніх текстів, визначати їхні подібності й відмінності. ПРУ-8. Використання гуманістичного потенціалу іноземної мови та зарубіжної літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України.</p>
<p>Комунікація:</p>	<p>ПРК 2 ПРК 3</p>	<p>ПРК-2. Володіння комунікативною компетентністю з української та іноземних мов (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), здатність удосконалювати та підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті. ПРК-3. Здатність забезпечувати діалог культур у процесі вивчення іноземних мов та зарубіжної літератури, створювати умови для міжкультурної комунікації.</p>

4. Критерії оцінювання результатів навчання

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

"ВІДМІННО" (90-100)

Студент повністю розуміє співбесідника і правильно реагує на його питання і репліки; дає чіткі змістовні відповіді, вміло їх аргументує відповідно до заданої ситуації, сам задає питання. Бесіда проходить жваво і невимушено. Мовлення студента вільне, правильне, в межах літературної норми, виявляє різноманіття мовних засобів, багатство граматичних форм, їх правильне вживання. Головний зміст прослуханої фонограми (чи прочитаного тексту) передано повністю, без втрати основної інформації. Добрі знання фактичного матеріалу. Допускається обмовлення і незначна кількість негрубих помилок.

"ДОБРЕ" (74-89)

Студент розуміє співбесідника без особливих труднощів, реагує на його питання і репліки, дає змістовні відповіді і може їх аргументувати, може сам задавати питання. Бесіда протікає в досить високому темпі. Мовлення студента достатньо вільне і в основному правильне. Вибір мовних засобів дещо обмежений, але їх вживання переважно правильне. Основний зміст прослуханої фонограми чи прочитаного тексту передано з деякою втратою другорядної інформації. Знання фактичного матеріалу добре, проте допущені деякі другорядні факти. Допускаються негрубі обмовлення і помилки.

"ЗАДОВІЛЬНО" (60-73)

Студент розуміє мовлення співбесідника з деякими труднощами, його реакція в бесіді занадто повільна. Темп мовлення нижчий за природній, вибір мовних засобів обмежений, їх вживання не завжди коректне. Зміст прослуханого (прочитаного) передано з втратою інформації. В знанні фактичного матеріалу є неточності. Допускаються помилки, в тому числі і грубі.

"НЕЗАДОВІЛЬНО" (0-59)

Студент відповідає нижче від вимог, які встановлені для оцінки "задовільно" (див. вище). Навики усного мовлення розвинені слабо, бесіда ведеться примітивно, на низькому мовному рівні, темп мовлення повільний. Наявне тільки надто приближене розуміння прослуханого чи прочитаного тексту. В мовленні допускаються грубі помилки, які студент не зауважує і не виправляє. Погане знання фактичного матеріалу.

Оцінка диктантів:

Оцінка "5" ставиться при наявності в роботі не більше 1 негрубої орфографічної або пунктуаційної помилки.

Оцінка "4" ставиться при наявності в роботі не більше 3-х орфографічних, граматичних і пунктуаційних помилок, а також помилок у змісті тексту, допущених в результаті пропуску слів.

Оцінка "3" ставиться при наявності не більше 6 орфографічних помилок та інших, перелічених вище.

Оцінка "2" ставиться при наявності в роботі більше 6 помилок різного характеру.

Критерії оцінювання рівня сформованості вмінь аудіювання

Шкала ЄКТС	Тестові завдання з вибірконими відповідями	Тестові завдання з конструйованими відповідями	Тестові завдання з відповідями змішаного характеру
А	Обрано 100% правильних відповідей	Студент правильно й повно відповідає на запитання, оцінює поставлену проблему, розуміє зміст прослуханого.	10% неповних відповідей
В	Обрано до 10%	Студент здебільшого	Обрано 20%

	неправильних відповідей, решта відповідей правильні	правильно й повно відповідає на запитання, допускає поодинокі огріхи, загалом правильно оцінює поставлену проблему, до 10% неправильних відповідей.	неправильних відповідей і 10% неповних відповідей (20%/10%).
C	Обрано до 20% неправильних відповідей, решта відповідей правильні	Студент здебільшого правильно відповідає на запитання, допускає поодинокі огріхи, загалом правильно оцінює поставлену проблему, до 20% неправильних відповідей або 10% неправильних і 20% неповних.	Обрано 30% неправильних відповідей і 20% неповних відповідей (30%/20%).
D	Обрано 30% –40% неправильних відповідей, решта відповідей правильна.	Студент загалом правильно розуміє прослухане, визначає тему, непоодинокі неправильні відповіді або ж значна кількість неповних відповідей (40%/0, 30%/10%, 20%/30%).	Обрано до 40% неправильних відповідей або 30% неправильних і 30% неточних відповідей (40%/0, 30%/30%).
E	Обрано 30% –50% неправильних відповідей, решта відповідей правильна.	Студент загалом правильно розуміє прослухане, непоодинокі неправильні відповіді або ж значна кількість неповних відповідей (50%/0, 40%/20%, 30%/40%).	Обрано до 60% неправильних відповідей або 50% неправильних і 30% неточних відповідей (60%/0, 50%/30%).
FX	Обрано 60% неправильних відповідей.	Відповіді студента свідчать, що більша частина почутого ним не засвоєна (60% неправильних відповідей)	Обрано 70% неправильних відповідей або 60% неправильних і 50% неточних відповідей (70%/0,60%/50%).
F	Обрано 70% і більше неправильних відповідей.	Студент здатний правильно відповісти лише на деякі із запропонованих запитань – 70% і більше неправильних відповідей	Обрано 80% неправильних відповідей або 70% неправильних і 50% неточних відповідей (80%/0, 70%/50%).

Розподіл балів

Розділ 1			Сума
Поточна робота	Тестовий контроль	Самостійна робота	100
50	20	30	

Розділ 2				Сума
Поточна робота	Тестовий контроль	Самостійна робота	Іспит	100
35	20	20	25	

Поточна робота передбачає відвідування занять, активну роботу на заняттях, підготовку домашніх завдань, передусім усного характеру (вивчення з правильною вимовою, інтонуванням) текстів різного характеру напам'ять.

Тестовий контроль визначає як рівень володіння теоретичним матеріалом, так і рівень сформованості вмінь аудіювання. У ході занять здійснюється також контроль розуміння зв'язку між звуками і їх графічною передачею (написання диктантів, розстановка діакритичних знаків тощо).

Самостійна робота передбачає вивчення напам'ять художніх текстів (передусім віршів), які не опрацьовувалися під час занять.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засоби діагностики: поточний контроль, тести, контрольне аудіювання.

Зразок завдання для контрольної роботи (фрагмент):

1. Indiquez la ligne ou tous les mots commencent par un *h muet*

- A. hôpital, homme, hôtel, honneur
- B. hache, hoquet, hérisson, honte
- C. histoire, haut, habitant, haricot
- D. Hollande, huile, humeur, humour

2. Indiquez la ligne où toutes les consonnes finales se prononcent :

- A. avec, le banc, le fond, long, le sel
- B. Madrid, le gong, le tabac, le coq
- C. l'œuf, le cheval, le gaz, le gentleman

D. premier, le cancer, l'ours, l'ouest

3. Indiquez la ligne où tous les mots commencent par un *h aspiré* :

A. haut, homard, Hollandais, hockey

B. homme, hamac, hangar, histoire

C. haricot, huile, hangar, hanneton

D. habitation, Hongrie, horizon, haricot

4. Indiquez la ligne où toutes les consonnes finales sont *muettes* :

A. gros, la fin, le sang, le porc

B. la faim, le gang, la fleur, vert

C. aspect, instinct, correct, exact

D. droit, beaucoup, bon, le sud

5. Indiquez la ligne, où tous les *x* se prononcent comme [gz]:

A. luxe, explication, voix, exiger

B. boxe, existence, hexamètre, exotique

C. Xavier, inexistant, extra, exempter

D. Hexagone, exagérer, xylophone, examen

6. Indiquez la ligne, où tous les *x* se prononcent comme [ks]:

A. six, excursion, flux, excès

B. boxe, auxiliaire, expression, Maxime

C. exploration, extrémité, taxi, exhaler

D. exemplaire, paix, flexion, Félix

7. Indiquez le « e » caduc:

A. appartement

B. tremblement

C. équipement

D. brusquement

8. Indiquez le « e » prononcé :

A. rapidement

B. exactement

C. heureusement

D. généralement

9. Trouvez la ligne où il n'y a pas de « e » caduc.

A. Je ne sais pas.

B. A demain !

C. Ça ne vous regarde pas !

D. Demain on part.

10. Dans les phrases comme « un bec cassé », « il l'a dit », « il courrait » on observe le phénomène de...

A. la gémination

B. la liaison

C. l'enchaînement

D. l'intonation expressive

Екзамен покликаний перевірити рівень практичного опанування фонетикою французької мови.

Структура екзаменаційного білета:

1. Lisez le texte « Façons de parler ». Faites la transcription du morceau souligné.

2. Récitez le texte « Albatros ».

3. Mettez les accents qui manquent.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1.

Тема 1. Класифікація французьких голосних. Артикуляція французьких голосних переднього ряду. Артикуляція французьких голосних заднього ряду. Носові голосні. E caduc. Елізія.

Тема 2. Ритмічні групи. Правила складоподілу у французькій мові.

Тема 3. Класифікація французьких приголосних та особливості їх артикуляції. Проривні приголосні. Фрикативні приголосні. Сонорні приголосні. Напівголосні / напівприголосні.

Тема 4. Зв'язок між написанням і вимовою. Кінцеві приголосні на письмі: правила вимови. Вимова слова «plus». Вимова числівників. Літера «х» та її вимова. H muet ou aspiré.

Тема 5. Ритм та інтонація у питальній фразі. Ритм та інтонація у окличній фразі. Мелодика тексту.

Розділ 2.

Тема 6. Геміновані (подвоєні) приголосні в французькій мові. Механізм гемінації. Випадки гемінації приголосних в середині слова та на з'єднанні слів. З'єднання звуків у мовному потоці. Зчеплення (enchaînement) та зв'язування (liaison). Зв'язування: обов'язкове, факультативне та заборонене. Особливості зв'язування з носовими голосними. Особливості вживання приголосних при зв'язуванні. Правила вживання liaison. Стилістичне значення зв'язування. Зчеплення вокальне та консонантне.

Тема 7. Криві завершеності (finalité), незавершеності низького та високого підйому (continuité mineur et majeur), альтернативного та особового питання (question et interrogation), наказ (commandement), оклик (exclamation), імплікація (implication). Наголос виділення в французькій мові (accent d'insistance). Емфатичний наголос. Особливості мовного ритму французької мови. Фрази зі зростаючим, зі спадним та зі зростаючо-спадним ритмом. Фрази з різними ритмічними тенденціями залежно від кількості складів.

Тема 8. Зміна фонем французької мови в мовному потоці. Явище асиміляції. Види асиміляції: повна та часткова, прогресивна та регресивна. Стилістичне значення асиміляції у французькій мові.

Тема 9. Поняття норми та стилю вимови. Стиль декламування. Офіційний (ораторський, педагогічний) стиль. Розмовний стиль. Фамільярний стиль. Основні фонетичні характеристики стилів вимови у французькій мові. Вплив фоностилістичних особливостей на аудіювання французького мовлення. Труднощі аудіювання швидкого французького мовлення та шляхи їй подолання. Мова вчителя на заняттях з французької мови та її основні фоностилістичні параметри. Французька версифікація. Декламування віршів як один із головних засобів навчання французькій вимові. Труднощі читання французьких віршів та шляхи їх подолання. Основні елементи звукової

структури французького вірша: ритм та рима. Основні правила читання французьких віршів.

Тема 10. Повторення та систематизація отриманих знань та умінь. Методи фонетичної корекції у педагогічній діяльності (FLE). Від однієї мови до іншої (читання запозичень). Ономастопея. Фонетика і історія. Історичний зв'язок між деякими звуками та графічним позначенням.

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин, відведених на			
	Разом	практичні заняття	консульт ації	самостійну роботу
<i>Розділ 1</i>				
Тема 1. Класифікація французьких голосних. Артикуляція французьких голосних. E caduc. Елізія.	23	8		15
Тема 2. Ритмічні групи. Правила складоподілу у французькій мові.	25	10		15
Тема 3. Класифікація французьких приголосних та особливості їх артикуляції. Напівголосні / напівприголосні.	25	10		15
Тема 4. Зв'язок між написанням і вимовою.	25	10		15
Тема 5. Ритм та інтонація у питальній та окличній фразах.	22	8	2	12
Разом за розділом 1	120	46	2	72
<i>Розділ 2</i>				
Тема 6. Геміновані (подвоєні) приголосні в французькій мові. З'єднання звуків у мовному потоці. Зчеплення (enchaînement) та зв'язування (liaison).	25	10		15
Тема 7. Криві завершеності, незавершеності низького та високого підйому, різних типів питань, наказ, вигук, імплікація. Наголос виділення в французькій	25	10		15

мові				
Тема 8. Зміна фонем французької мови в мовному потоці. Явище асиміляції.	25	10		15
Тема 9. Поняття норми та стилю вимови. Французька версифікація.	25	10		15
Тема 10. Повторення та систематизація отриманих знань та умінь.	20	8	2	10
Разом за розділом 2	120	48	2	70
Разом	240	94	4	142

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Класифікація французьких голосних. Артикуляція французьких голосних. E caduc. Елізія.	8
2	Ритмічні групи. Правила складоподілу у французькій мові.	10
3	Класифікація французьких приголосних та особливості їх артикуляції. Напівголосні / напівприголосні.	10
4	Зв'язок між написанням і вимовою.	10
5	Ритм та інтонація у питальній та окличній фразях.	8
6	Геміновані (подвоєні) приголосні в французькій мові. З'єднання звуків у мовному потоці. Зчеплення (enchaînement) та зв'язування (liaison).	10
7	Криві завершеності, незавершеності низького та високого підйому, різних типів питань, наказ, вигук, імплікація. Наголос виділення в французькій мові	10
8	Зміна фонем французької мови в мовному потоці. Явище асиміляції.	10
9	Поняття норми та стилю вимови. Французька версифікація.	10
10	Повторення та систематизація отриманих знань та умінь.	8
	Усього годин	80

7. Рекомендовані джерела інформації

1. Nikou Ch. Phonétique et prononciation. – Athènes : Université nationale et capodistrienne d'Athènes, 2018.

2. Abry D., Veldeman-Abry J. La phonétique : audition, prononciation, correction. – Paris : CLE international, 2007.
3. Charliac L., Motron A.-C. Phonétique progressive du français. Niveau intermédiaire. – Paris : CLE internationale, 2001.
4. Charliac L., Motron A.-C. Phonétique progressive du français. Niveau avancé. – Paris : CLE internationale, 2006.
5. Grevisse M., Goosse A. Le bon usage. 14e édition. – Bruxelles : De Boeck, 2008.
6. Bled E., Bled O. BLED Orthographe. Hachette éducation, 1998.
7. Попова И.Н., Казакова Ж.А. Manuel de français. – Харьков: Нестор Академик Паблішерз, 2015.
8. Michèle Barféty, Patricia Beaujouin. Compréhension orale. Niveau 1. CLE International, Paris, 2004
9. Michèle Barféty, Patricia Beaujouin. Compréhension orale. Niveau 2. CLE International, Paris, 2004.

Інтернет-ресурси:

1. <http://research.jyu.fi/phonfr/08.html> – гемінація та довгота приголосних.
2. <http://research.jyu.fi/phonfr/14.html> – про явище enchaînement.
3. <https://savoirs.rfi.fr/fr/apprendre-enseigner/langue-francaise/phon%C3%A9tique> – сторінка RFI з практичними вправами для опанування різними фонетичними явищами.
4. <https://savoirs.rfi.fr/fr/apprendre-enseigner/langue-francaise/les-accents-de-la-langue-fran%C3%A7aise> - акценти Франції та країн Франкофонії.
5. <http://enseigner.tv5monde.com/> - сайт TV5 Monde, сторінка для викладача, відеосюжети з практичними завданнями для розвитку вмінь аудіювання.
6. <http://apprendre.tv5monde.com/> - сайт TV5 Monde, сторінка для учня / студента, відеосюжети з практичними завданнями для розвитку вмінь аудіювання.

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Магнітофон або комп'ютер із програмним забезпеченням, яке дозволяє відтворювати звукові доріжки.
2. Засоби підсилення звуку.